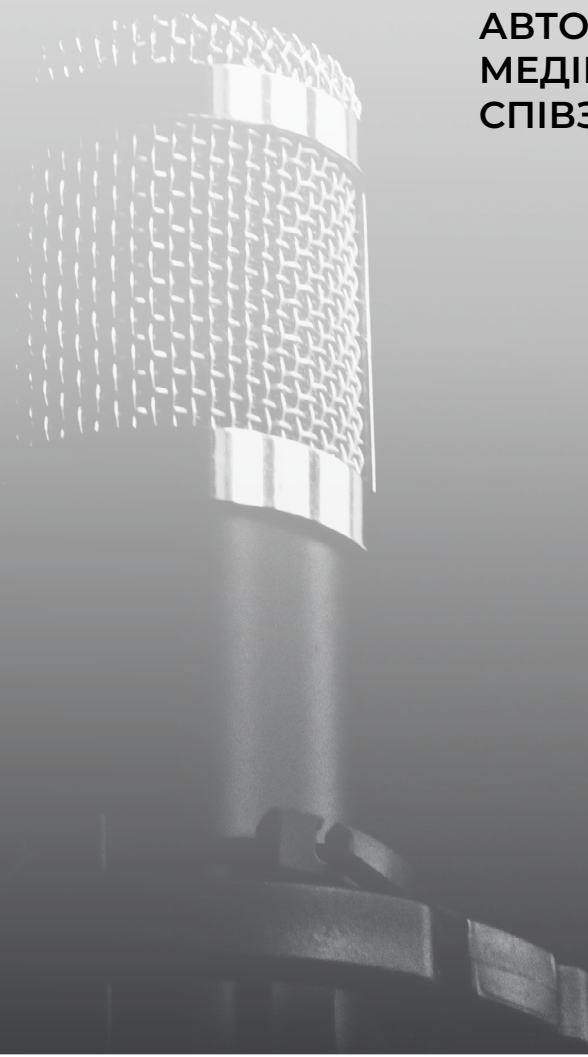

ЗАСОБИ ІНФОРМАЦІЙНОГО САМОЗАХИСТУ ПОТЕРПІЛИХ ВІД СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА ТА ЇХ БЛИЗЬКИХ

АВТОРКА: **ЛАРИСА ДЕНИСЕНКО**,
МЕДІЙНИЦЯ, ПРАВОЗАХИСНИЦЯ,
СПІВЗАСНОВНИЦЯ “ЮРФЕМ”

Ця пам'ятка стала можливою завдяки підтримці Уряду Канади в рамках проекту «Голос жінок і лідерство – Україна», що впроваджується Українським Жіночим Фондом. Відповідальність за зміст інформації несе «Асоціація жінок-юристок України «ЮрФем». Інформація, що представлена у виданні, не завжди відображає погляди Уряду Канади і УЖФ.

Публічна розповідь про те, що сталося, - один зі способів стати рольовою моделлю для тих, хто вціліли після насильницького злочину, але не готові про це розповідати.

Публічна розмова може зняти тягар тиші й замовчування.

Але варто зауважити, що публічність підходить не усім, потрібно розуміти всі переваги та всі ризики.

Якщо ти маєш намір погодитися на публічну розповідь чи розмову, варто проговорити самій з собою і представниками медіа згодом, які очікування від цієї розповіді.

ПЕРЕД ТИМ, ЯК ПОГОДИТИСЯ НА ІНТЕРВ'Ю ЧИ НА ПУБЛІЧНЕ ВИСВІТЛЕННЯ ІСТОРІЇ, ПОСТАВ СОБІ ЗАПИТАННЯ:

- Що спонукає мене вийти до публіки?
- Що я сподіваюсь отримати й що я можу втратити?
- Чи можна розповісти свою історію в інший спосіб?
- Чи роблю я це під тиском? Тиск може бути зумовленим і шляхетними намірами.
- Чи хочу я називати своє справжнє ім'я або використовувати псевдонім чи зберігати анонімність?
- Чи готова я прийняти гонорар, якщо мені його запропонують, і чи не позначиться це на тому, що я тепер будете почуватися зобов'язаною розповісти про це?
- Чи є ймовірність, що інші будуть експлуатувати мене або мою історію заради рейтингів аудиторії, політичних преференцій, заради помсти тощо?
- Чи є поряд зі мною адвокати чи люди довіри, які можуть захистити мене від експлуатації?
- Чи буде публічне висловлення шкодити мені у моїй теперішній чи майбутній кар'єрі, соціальній сфері, громадському чи сімейному житті, зокрема, чи не варто подумати над безпекою дітей? Чи готова я взяти на себе цей ризик?

- Чи почуваюся я у безпеці, чи маю до кого звернутися по допомогу?
- Чи довіряю поліції, місцевому самоврядуванню?
- Чи доступна мені психотерапевтична допомога у випадку, коли стосовно мене несеться хвиля огидних, знецінюючих, загрозливих і звинувачуючих коментарів від знайомих людей, незнайомих та анонімів?
- Чи допоможе хтось впоратися, якщо навколо мене більшість заперечують мій досвід, відмовляються вірити, говорять що це наклеп, фантазії, мстивість, що я хвора особистість, котра ненавидить чоловіків?
- Як я даю раду гніву, якщо почую неправду щодо себе, наклепництво, образу? А як я дам раду собі у випадках, коли моя історія, біль і слова залишать людей байдужими?
- Яка в цілому система підтримки доступна для мене і краща для мене до, під час, після події та її публічного викриття?
- Які найгірші та які найкращі наслідки моєї публічної розмови, які можуть призвести до результату? Чи можу я прийняти щось із них?

Ти можеш почути чи прочитати в медіа, коментарях до свого інтерв'ю людей, які захищають злочинця, а також людей, які вважають, що не можна відверто говорити про те, що сталося, ламати долі сім'ям підозрюваних, самим підозрюваним, виносити сміття з хати, і бентежити власну родину.

Потрібно розуміти, що ці вислови, якими б несправедливими й жорстокими вони не були, не мають руйнувати Тебе, Твою правду, і породжувати у Тебе почуття провини й відповідальності за відвертість.

**ЛИШЕ ТІ, ХТО СКОЇВ ЗЛОЧИН,
ВИННІ В ЦЬОМУ!**

ПЕРЕД ТИМ, ЯК ПОГОДИТИСЯ НА ІНТЕРВ'Ю, ВАРТО ЗАПИТАТИ У МЕДІА НАСТУПНЕ:

1. Чи буде людина, яка вчинила насильство щодо мене, її друзі чи члени родини в аудиторії, на майданчику? Або ж дописуватися окремо?
2. Хто буде частиною цієї програми, цього матеріалу разом із тобою?
3. Чи буде у тебе право на репліку - відкоментувати щось, що говорять інші люди?
4. Чи можеш ти розповісти свою історію і полишити студію, і чи можеш розраховувати на добropорядність журналістів?
5. Чи добре ти знаєш людей, які виступають на твоєму боці, їхні реакції на питання, їхнє розуміння твоєї приватності? Чи можеш на них розраховувати, якщо щось піде не так?
6. Чи є можливість змінити голос, зберегти анонімність, розповідати свою історію з окремої студії, кімнати?
7. Чи доведеться підписати договір з медіа?
8. Що означає підписаний договір, з'ясуй, які зобов'язання у тебе, які зобов'язання перед тобою. Перед підписанням договору покажи його правнику чи правниці твоєї довіри, навіть якщо тобі кажуть, що це стандартний договір, і юрист медіаграмотна і чутлива особа, що розуміє твій стан.
9. З'ясуй, в який спосіб і де саме з'явиться це інтерв'ю? Чи це прямий ефір чи запис? На що ти можеш впливати під час запису?

Попроси показати тобі друковане інтерв'ю перед його публікацією та поширенням, щоб ще раз впевнитися у своїх словах.

Пам'ятай, що на телевізійний продукт ти маєш в рази менше впливу ніж продакшн студія, телеканал, продюсери, режисери, редактори, сценаристи, журналісти та інші люди, що готують програму для випуску.

Наголошуй на тому, щоб ніхто не записував і не використовував твої приватні розмови з близькими під час підготовки або ж проведення зйомок.

Є ДВА ВИДИ ПИТАНЬ, НА ЯКІ СЛІД ПІДГОТУВАТИ ВІДПОВІДІ, ПЕРШ НІЖ ПОГОДИТИСЯ НА ІНТЕРВ'Ю.

01

питання, які тобі найчастіше ставлять, ти неодноразово їх чула або читала стосовно інших подібних на твій випадків.

02

питання, які тебе найбільше руйнують, бентежать, засмучують чи лякають.

РИЗИКИ,

з якими ти можеш стикнутися після публічної розмови або ж коли злочин, вчинений щодо тебе, стає частиною суспільного інтересу:

- втручання преси, які перекидаються на ті аспекти твого життя, які є для тебе дуже інтимними і приватними;
- коментарі не лише сторони, що підтримує підозрюваного, а і тих, хто на твоїй стороні, до яких ти можеш бути не готова, і які ти не здатна контролювати;
- втрата анонімності, що може загрожувати твоїй фізичній безпеці, а також психологічному добробуту;
- надмірне спрощення деталей твоєї віктимізації або ж надмірна фокусація, обсмоктування цього;
- вимушений компроміс у кримінальному чи цивільному правосудді через розголос деталей важливих для слідства і судового процесу;
- негативне сприйняття тебе громадою, ізоляція;
- переслідування та образи твоїх дітей у школі.

ПЕРЕВАГИ,

які ти можеш отримати завдяки публічній розповіді:

- повернення контролю і влади над власним життям;
- можливість заохотити і допомогти іншим, в котрих поки немає ресурсу розповісти історію проходження через насильство;
- відчуття інформаційної підтримки, коли у тебе є підозри щодо того, що слідство відбувається несправедливо, з порушеннями, без належної ретельності і без поваги до тебе;
- можливість змінити суспільне ставлення до потерпілих від насильницьких злочинів;
- заохочення місцевого самоврядування, громаду підтримувати тих, хто постраждав від гендерно зумовлених злочинів. Зокрема, відкрити притулок, кабінет психологічної підтримки тощо.

ТВОЇ ПРАВА

та права твоїх близьких при комунікації з медіа:

- Відмовитись від публічної розмови без жодних наслідків для себе;
- Радитись з адвокатом чи адвокаткою своєї довіри до, під час і після публічної розмови;
- Вибрати час та місце проведення інтерв'ю;
- Попросити конкретного репортера, наприклад, щоб з тобою говорила виключно жінка;
- Відмовитися від інтерв'ю з конкретним репортером, навіть якщо ти давала інтерв'ю іншим медіа, ти в праві обирати з ким говорити, а з ким ні;
- Відмовитися від інтерв'ю, навіть якщо ти раніше давала інтерв'ю;
- Поширити письмову заяву, узгоджену з твоїм адвокатом/кою замість публічних розмов;
- Утримуватися від відповіді на запитання, які вважаються тобою недоречними, недоцільними, через які ти почуваєшся незручно;
- Заздалегідь знати, в якому напрямку йде переповідання історії про твою віктимізацію;
- Вимагати виправлення, коли повідомляється недостовірна інформація;

- Попросити, щоб конкретні фотографії чи візуальні матеріали прибралися з ілюстрування того чи іншого матеріалу;
- Коли йдеться про телешоу, бути поінформованою про всіх інших гостей, враховуючи експертів, усвідомлювати рамку бачення твоєї ситуації кожною і кожним, як і питань, що перед ними поставлять;
- Заздалегідь знати мету шоу за твоєї участі та питання до тебе;
- Попросити заходів, які гарантують твою анонімність (наприклад, силуетні екрани, маскування, зміна голосу, екранізація пікселів та туманів тощо) або навпаки попросити, щоб зробили твої світлини в студії;
- Попросити дотримання безпекових заходів для тебе і твоїх близьких, транспортування, доступ до медичної та правової допомоги тощо;
- Бути поінформованою про початкову дату ефіру та будь-які наступні виходи в ефір;
- Не затирання, не спотворення, не викривлення саме твого голосу і твоєї історії;
- Подати офіційну скаргу на журналіста, журналістку чи в цілому медіа у випадку порушення твоїх прав, зокрема права на гідне ставлення, приватне життя, безпекових прав.
- На забуття і видалення всіх матеріалів, пов'язаних зі злочином вчиненого щодо тебе насильства, де згадується твоє справжнє ім'я та інші персональні дані.

Ніхто не має права тиснути на тебе і твоїх родичів і вимагати негайно розповісти про те, що сталося. Закликати тебе думати про інших, думати про себе, стати інструментами покарання.

Якщо ти відчуваєш, що тобі ставлять нав'язливі питання, ти маєш право заявити про це і зупинити розмову в будь-який момент.

Якщо це питання буде неделікатним, в ньому відчувається стереотипне мислення, звинувачення, осуд, бажання отримати конкретну відповідь чи витискання певної емоції, потерпіла має право зупинити розмову і заборонити поширення цієї розмови в будь-якій формі.

“ЮРФЕМ: ПІДТРИМКА”

надає безоплатну юридичну та психологічну допомогу постраждалим від сексуального насильства. Звернутись можна за номером:

- **+380 68 14 55 590**
- Telegram, Viber чи Signal
- або на сайті: <http://jurfem.com.ua/jurfem-pidtrymka>